

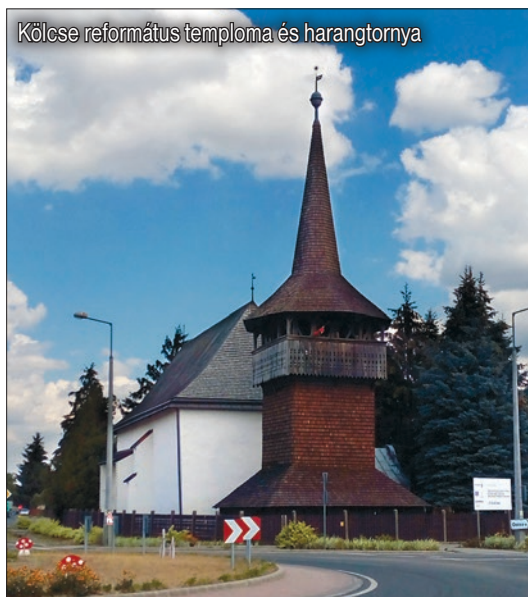
Ne szóljon igéd hiába!

Manapság már kevesen tartják számon az egyházi év kezdetét és annak végét. Sőt, még egyházi berkekben sem szokás ilyenkor évvértékelőt tartani, statisztikai adatlapokat töltögetni, beszámolókat fogalmazni, hiszen minden adminisztrációnk a naptári év végéhez igazodik. Nem igazán van az embernek ilyenkor év végi hangulata, semmi sem ösztönöz bennünket a visszatekintésre vagy tervezgetésre. Pedig ha visszagondolunk az elmúlt egyházi évről, bőven lenne mit leltárba venni. Hosszasan sorolhatnánk a nehézségeinket és örömeinket, sőt előretekinve, az előttünk álló új egyházi évről, aggodalmaink felsorolása még ezeket is felülmúlhatná.

Kedves Olvasó! Az idei egyházi év végén arra kérlek, készíts egy leltárt. Leltárt arról, ami életedben oly magától értetődő, mindennapi dolog kellene, hogy legyen. Készíts egy leltárt arról, hogy az elmúlt éven – az ünnepes és ünneptelen félévben – hányszor szólt hozzád az Istennek Igéje, és hogyan formálta életed? Csak gondold bele, hogy hányszor nyitottad ki a Bibliádat, hány istentiszteleten vettél részt, hányszor éltél az úrvacsorával, mennyi online igehirdetést volt lehetőséged meghallgatni az elmúlt évben, milyen sok alkalom volt, amikor Isten megszólított téged Igéjében. Mennyi áldott lehetőség, mennyi vigasztalás, bátorítás vagy éppen figyelmeztetés, feddés hangzott feléd, hogy életed teljesebb, gyümölcsözőbb, boldogabb legyen. De vajon boldogabb volt ez az éved? Vajon jó föld volt a szíved, vagy a gonosz rögtön kiragadta abból az igét? Esetleg a környezeted, családotod előítélete letörte igyekezedet, vagy az élet mindennapi gondjai fojtották el lelkesedésed, igyekezedet a változásra? Mennyi ige, mely hétről-hétre hangzott felénk, és vajon célba ért-e?

Jakab apostol levelében a következőkre figyelmeztet: „Le-

gyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói, hogy be ne csapjátok magatokat. Mert ha valaki csak hallgatója az igének, de nem cselekszi, olyan, mint az az ember, aki a tükörben nézi meg az arcát. Megnézi ugyan magát, de elmegy, és nyomban el is felejteti, hogy milyen volt. De aki a szabadság tökéletes törvényébe tekint bele, és megmarad mellette, úgyhogy nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója: azt boldoggá teszi cselekedete.” (Jakab 1,22-25)

Kőlece református temploma és harangtornya

Nem csak nagy ajándék és lehetőség az igét hallgatni, olvasni, de ugyanolyan nagy felelősség is. Teszem, cselekszem-e azt, amit Isten mondott? Nem elég tudni, hogy melyik gyógyszer gyógyítja a betegséget, hanem azt a gyógyszert alkalmazni is kell, hogy gyógyulást hozzon, azaz el kell menni, ki kell venni a gyógyszertárból, és előírás szerint, be kell venni. Ha csak tudok róla, ha csak tétlenül tudomást veszek a lehetséges gyógyomról, de nem teszek semmit, önmagamnak ártok vele. Ne csapjuk be magunkat! Isten nem csupán abban a fél, háromnegyed órában akarja nekünk békességét adni, amíg a templom padban ülünk, hanem mindig és mindenhol. Az fogja igazán megér-

teni Isten igéjét, aki elkezdti azt megvalósítani mindennapjaiban, az tapasztalja meg, hogy a megbocsátás felszabadít, hogy Isten ereje az erőtlenségben a legnagyobb, hogy mindenre van erőnk a Krisztusban. És ha így olvassuk, így hallgatjuk az igét, akkor megtapasztaljuk azt, hogy az Isten igéje megtölti egész életünket, lelkünket, szívünket és egyszer csak kijön a számon, amikor már mi adjuk tovább. Isten Igéje akkor végzi el a munkáját, ha fülelmen bejön és a számon megy ki. Amikor életemmel és szavaimmal is tovább tudom adni azt, amit kaptam, azt, ami rajtam is segített.

Már rendelhető!

A Szeretetnapló 2023-as kiadása és a Református Újság a 2023-as évről már rendelhető szerkesztőségünk címén.

076 74 Drahňov - Deregyő 216,

Tel.: 056/6395396,

e-mail: ladislavcsoma@gmail.com.

A megrendeléseknek beérkezésük sorrendjében teszünk eleget.

Csoma László

Vége van az egyházi évnek, kezdetét veszi az ünnepes félév. A boltok már tele vannak a karácsonyi díszekkel, édességekkel, a világ már készül az ünnepre. Advent kezdetével nekünk is újra több lehetőségünk és alkalmunk lesz Isten igéjére figyelni, azt hallgatni, olvasni. Jó lenne, ha nem csak egy új egyházi év kezdődne az életünkben, hanem egy új, tudatosabb szakasz kezdődne a hitéletünkben. Amikor úgy nyitjuk ki a Bibliánkat,

úgy veszünk részt az istentiszteleten, hogy imádságos szível várom és kérem: „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád!”.

Adja az Úr, hogy jövő év ilyenkor, ha leltárt kell készítsünk, hálaadással tudjuk felsorolni azokat az áldott igéket, amelyek kereszttől formált, erősített, vigasztalt – Szólt hozzánk a mi Urunk!

Molnár Éva

Háborgó vagyok! És akkor...?(!)

„Most.” (1Kor. 13, 13.)

Az utóbbi időben kicsit úgy érzem magam, mint a „népek tengere” – energikus, lázadó és lázító, forrongó és nyugtalanító hangulata van ennek az allegorikus Petőfi versnek. Ilyen mindenféle hangulat övezi éneket, hullámokban érkező a nap különféle szakaszaiban, és nehezen csillapodik a tenger... Mintha egy újabb lázongó korszakot élnék meg. Viszont, amikor van egy kis szélcsend, akkor pedig mérhetetlen békességet, biztonságot, örömet, reménységet érzek, és hálát adok mindazért, amim van. Mondhatni, semmi újdonság, mindenkinek vannak könnyebb-nehezebb időszakai – valószínűleg nálam is erről van szó. S ami valójában ennek a novemberi írásnak ihletet adott, az egy újabb éjszakai beszélgetés magamban, s mégsem egyedül.

Félelmetes néha, hogy a jó Isten milyen úton-módon adja tudtunkra számunkra az éppen időszerű fontos információkat. Legyen az fejmosás, megnyugtató, vigasztalás, útbaigazítás – igyekszem irodalmi szavakat használni, bár az életben sokszor nem ilyen szókinccsel fejezzük ki a megélt helyzeteket. Azonban mindig van fény az alagút végén, s amikor megnyugszunk, akkor annyira szürreálisnak tűnik az a felhevült helyzet, melyben előzőleg találtuk magunkat. Pszichológiailag azt mondják, add ki magadból, megkönnyebbülsz.. Nekem ez nem megy. Nekem nagyon nehezemre esik szóban úgy kifejezni magamat, hogy az egy másik egyén számára teljesen világos legyen, valójában mi bánt, hol a gond, vagy épp elmeséljem egy banális, gyermekes dologgal kapcsolatos öröm-zuhatagomat. Talán sokat beszélek, de keveset mondok, talán nem válogatok helyesen a szóképletben, esetleg bővítenem kellene azt, hogy érthető legyen.... Viszont az érdekes ebben az, hogy van,

akinek elég két szót mondanom és szinte befejezi a mondatomat, tudtomra adva, hogy nagyon jól érti mire gondolok, s van, akinek két mondat után látom, hogy talán nincs is értelme folytatnom, mert vagy nem érdekli, nem érti, nem tud segíteni, sem velem örülni... S ezek a napi „kudarcok” engem nagyon kimerítenek, felperzselnek, melankóliába gyömöszölnék, és semmiképp sem sikerül ezt „letudnom” az érdektelenség és érzéketlenség módszerével. Lehet, hogy velem van a baj, és amint a keresztyén „mondás” tartja, tedd meg a tévedelhetőt, és a többit bízd a jó Istenre. Csak az a baj, hogy néha nem tudom, mi-

megvalósítással akad gond. Még másoknak is oly nagy megeléssel szeretem átadni a hit és remény, a „van kiút” üzenetét, de amikor a saját problémáimmal nem bírok dűlőre jutni, az olyan kiábrándítóan szörnyű.

S ilyenkor van nálam az, hogy magamban bosszúsán, vagy épp szomorúan, elkeseredve, reménytelenül, beszelgetést kezdeményezek. Megesik, hogy provokatívan, de a jó Istenen kívül úgysem hallja más. És Ő válaszol. S amint beszédbe elegyedünk, azonnal érzem, hogy én akármennyire is legyen magamon kívül, saját gondolataimon keresztül kapom Tőle a választ. Ezen a ponton azt is hozzá kell tennem, hogy az Általa adott válaszok, sokszor nem is értem, honnan kerültek gondolataim közé, és sokszor nem is tetszenek... Én pedig erre újabb kérdést, vagy esetleg kontra-választ adok, s újra jön az útbaigazítás. Néha eltelik jó pár perc, míg helyrelibben a beszélgetés, s elkezdek „épp ésszel” kommunikálni, viszont ez az a periódus, mely alatt teljesen megnyugszom. Mintha kivilágosodna a tájékozó tenger fölött az ég és a visszatükröződő fénytől semmit sem látok. Csak érzek. Mégpedig azt, hogy újra van remény, van megoldás, semmi sem olyan sötét, mint a tenger mélye, hiszen még ott is van élet... Nehéz, sokszor nagyon nehéz az embernek kordában tartania életét, gondolatait, érzéseit, s még nehezebb keresztyéni nyugalommal viseltetni, mikor legszívesebben a gyűrődés repülne... Nehéz az embernek az indulatait kezelni, mikor úgy érzi, hogy ő semmi rosszat nem tett, nem akart, nem kezdeményezett, s mégis rosszul „sülnek el a dolgok”. Miért? - és ez a legrosszabb kérdés, amit feltehetünk. S ha most kicsit ismét idézhetek „magán-beszélgetéseimből”, a válasz az „Miért?”-re sokszor a „csak”. És azért ez a

Simon András grafikája

kor tettem meg azt az „elegendő tölem telhetőt”. Elég, vagy még szólnom, tennem kellene? Érthető? Unalmas? Túl sok? S ilyenkor, amikor már „újra és újra” fellepom a bensőmet zaklató dolgok listáját, olyan nehéz a szeretettel, hittel, reménnyel teli, megnyugtató megoldás elsajátítása. Mintha minden ellenem dolgozna és egyszerűen nincs lelki megnyugvás, nincs kiút, csak forog a malom kereke ugyanúgy körbe és körbe... Pedig a „használati útmutatót”, a papírformát én is megkaptam és tanultam, csak valahogy a gyakorlatban való

válasz, mert nem ez a helyes kérdés és valójában semmi közöm hozzá, hogy a Mindenható ezt miért adta az életembe, mert ha jobban belegondolok, ez a kérdés: istenkáromlás. A helyes kérdés talán az lehetne, hogy Istenem, hogyan tovább? Segíts kérlek! És a segítség, az ahhoz szükséges módon meg is érkezik – csak mi gondoljuk néha, hogy nem, mert türelmetlenek és túlságosan felfuvalkodottak vagyunk ahhoz, hogy belássuk, a „sokkal jobb” megoldás a jó Istené, nem a mi emberi méltatlankodásaink (akármennyire is a jó szándék vezérel bennünket). Ezt „sajnos” mindenkinek be kell látnia. Ugyanis nagyon sokan itt hasalunk el, igen, saját magamat hozom ismét példaként, mert én is úgy gondolom, hogy jót akartam,

segíteni akartam, akkor most miért van ennek negatív eredménye? Ne akarjunk többet annál a keresztyéni jó szándéknál, melyre „hatalmunk” adott. Mi végezzük a munkánknak, de az Áldás a jó Isten kezében van. Hagyjuk meg Neki, ne akarjunk határtalan babérokra törni. Ez lenne a kulcs.

S amint ezeket a sorokat megírom, valahogy ismét „helyénvalónak” érzem gondolataimat, mely szerint néha kell az a „kis rossz” az életünkbe, hogy tanuljunk belőle, hogy erősödjünk, hogy legyen miért később hálát adnunk, hogy tudjunk élet-példával szolgálni. Ezeknek a mindennapos élet-eseményeknek a megélésével kapcsolatos kételkedéseink-örömködéseink megosztásához, megvitatásához a lehető legjobb part-

ner a mi Mindenható, kegyelmes és jó-ságos Atyánk.

Keresd Te is, kedves Testvérem a mi Urunkkal való bensőséges beszélgetéseket, melyet, ha úgy szeretnéd, senki másnak nem kell hallania. A lényeg, hogy Te megerősödj, megnyugodj, így feltöltődve készen légy keresztyéni életet élni és példát mutatni gyermekeidnek, szüleidnek, felebarátaidnak, s főleg az „ellenségeidnek”, hogy legyen határozott lelkületed helyt állni a viharos tengeren. Kérd, hogy a tenger ne Benned háborogjon, hanem Te tudj segíteni a dühöngő „népek tengerének” lecsillapodni, megnyugodni és békés hullámokon együtt hajózni. Ámen.

Csoma Annamária

Az első könyv

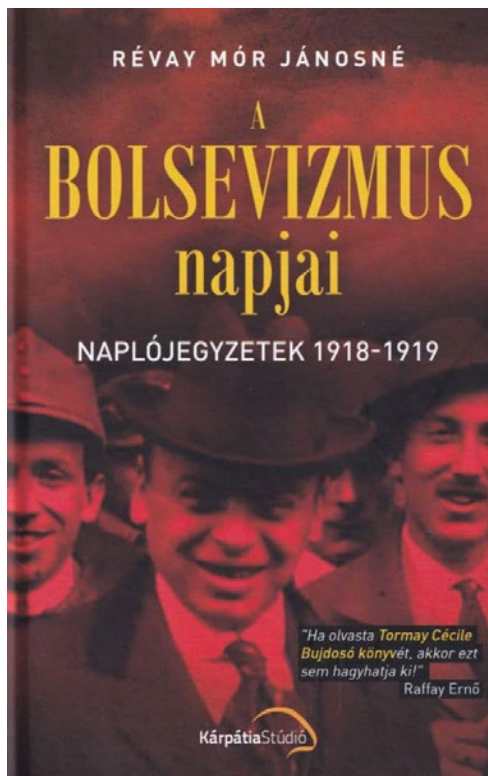
A missziói célú iratterjesztés mellett időnként más témák bemutatására is van lehetőségünk gyülekezetünkben. Egy jó nevű budapesti kiadó vezetőjével ápolt több évtizedes barátság okán, időnként kapunk ezt-azt a kínálatukból. Történelem, társadalompolitika, a világban zajló folyamatok éles szemű értékelése, ismert szerzők tálalásában. Ez a plusz kínálatunk azoknak, akik a hírek, események mögé kívánnak tekinteni és szeretnék megérteni a folyamatok mozgatórugóit is.

Ezek a könyvek elsősorban ajándékként jutnak célba, különböző vendégeink számára, de időnként a gyülekezetnek is meghirdetjük, kedvezményes áron. Egy áhítatban olvasott üzenet is megerősített ebben: az, hogy milyen ember leszel 25 év múlva, azon is múlik, milyen könyveket olvasol.

Szóval egyik vasárnap, a hirdetések során szó esik a Kárpátia könyveiről is, majd lassacskán befejeződik az istentisztelet. Kivonulás, kézfogás, szóba elegyedünk a hívekkel, végül következik a perselypénz megszámlálása az irodában. Előke-reül a nyugtatomb és a toll, a presbiter csendben számolják a persely tartalmát.

És ekkor belép a 6 és fél éves Hunor fiam. Huncut mosoly és izgalom ül az arcán: ő is megnézheti a könyveket?

Összenézünk a presbiterekkel, elkerekedik a szemünk, még a szavunk is elakad pár pillanatra. Hát persze, biztatjuk lelkesen. Az asztalon ott sorakoznak a könyvek, rajtuk öntapadós zöld la-

pocskán az áruk. Hunor egyenként megnézegeti a könyveket, mi tagadás, szemmel láthatóan élvezi is a dolgot. Mi meg csak nézünk, mi sül ki ebből? Végül megáll a legvastkosabb kötet előtt. Három ember, amint vörös kód-

ben nevetgélnek. A középső éppen Kun Béla és a könyv címe sem biztatóbb: A bolsevizmus napjai.

Na fiam, jól beválasztottál, gondolom, de itt csak ilyen komoly mondani-valójú kötetek sorakoznak. Közben meg bevillan, hogy anno a sajtókolégiumban azt tanultuk, egy könyvet átlagosan 75 százalékban a borítója alapján vesznek meg az olvasók.

Hunor ezt kéri és kérdi is az árát, majd kisiet és hamarosan a nemrég kapott saját pénztárcájával tér vissza. Mi meg csak nézünk, mint akit megbabonáztak. Ő közben már rakkosgatja is nagy komolyan pénztárcája szerény tartalmát, valami 1500 forint körüli lejt, a kiválasztott könyv árának felét.

Megkötetik a vásár, kézbe veszi a vaskos, kemény borítós kötetet. Boldogság sugárzik az arcán: most olyat tett, amit eddig csak a felnőttéktől látott. Könyvet vett! Apa és anya folyton könyvekről beszél neki, most végre ő is beléphet ebbe a varázslatos világba.

A bolsevizmus napjai aztán bekerül Hunor kicsi, gyarapodó könyvtárába. A Vitéz szabólegény és a Bibliai történetek gyerekeknek közé. Mint valami furcsa kakukktójás, ami még hosszú ideig várni fog kis tulajdonosára.

Fábián Tibor

Gyülekezeteink

Életéből

Öröm és hálaadás Királyhelmeceen

A Királyhelmecei Református Egyházközségben, a lelkészválasztás folyamatának lezárásaként 2022. október 2-án ünnepi istentisztelet keretében iktatták be Molnár Éva lelkésznot. A gyülekezetben hitvestársa mellett tizenhét éve szolgáló lelképásztor megválasztásáról és beiktatásáról Molnár Elemérnek, a gyülekezet korábbi lelkészének nyugdíjba vonulása után döntött a presbitérium, s így a gyülekezet mindkét lelkészi állása újra be lett töltve.

Október első vasárnapján a királyhelmecei templomba érkező vendégsereget Molnár István lelképásztor köszöntötte és imádságában adott hálát Isten gondviselő szeretetéért, egyházáról, gyülekezeteiről el nem feledkező Úr azon jóindulatáért, amely a jeles napon is nyilvánvalóvá vált.

Az ünnepi istentiszteleten Géresi Róbert, a Szlovákiai Református Keresz-

s maguk is megküzdének az ige üzenetével, abban élnek, az ige szavában forgo-lódnak. Személyes hangvétellő gondolatmenetében elmondta, hogy a közeli Kiségesből származóként, és egykor Királyhelmeceen is tanulóként, mindig jó hazajönni, ebbe a szerető közösségbe, és jó olyan híreket meghallani, amelyek örvendezésre adnak okot. Mint mondta, vannak szemmel látható eredmények,

zessük. Ehhez kapjuk meg a Szentlélek ajándékát. A Krisztus által eljött üdvösség hirdetésénél nincs szebb, de aki komolyan veszi, annak nincs nehezebb feladata az életben, mint hogy hirdessük azt, amit mi magunk is megéltünk és megtapasztaltunk, hogy Istennek ke-

tyén Egyház püspöke a Jn 5,24 és az ApCsel 26,18 alapján szölt arról, hogy Isten ígéjének megszölalásához szükség van ígehirdetökre, akik bizonyosan csak akkor tudják hirdetni Isten ígéjét, ha maguk is hallgatöi annak, ha szívük, lelkük nyitott fölfelé, a mennyek magasságába,

de fontosabb, hogy a szemmel látható eredményeken túl legyenek hittel látható eredmények, amikor az emberi életek Krisztushoz fordulnak és Istentől kérnek segítséget. „A mi hitünknek, reménységünknek a lényege, központja, a magja az, hogy az emberi életeket Istenhez ve-

gyelme és szeretete velünk van, áld és megszentel, vezet és üdvösségre visz mindenkit, aki benne hisz és benne reménykedik. Ez ünnepi órában ezt szeretném mindannyiunk szívére helyezni: A mi életünk hirdesse a Krisztusban eljött szabadító kegyelmet, mert ez a mi első-

rendű elhívásunk ebben a földi jelenvalóságban” – zárta igehirdetését az egyház első embere.

Ezt követően Kendi Csaba, a Zempléni Református Egyházmegye esperese, utalva középiskolai ismerettségükre, kedves szavakkal szólt a beiktatandó lelkésznhöz, majd a Lk 24,13-15 alapján fogalmazta meg üzenetét a lelkészhoz és az őt megválasztó gyülekezetek felé. Hitbeli érettségre volt szükség az egyházközség azon döntéséhez, hogy az üresedésben lévő lelkipásztori állást is betöltsék. Meglátni és felmérni, hogy a gyülekezetekben sok a teendő és szükséges, hogy mindkét lelkipásztoruk érezze a bizalmat és megerősítést – fogalmazott az esperes. Az emmausi tanítványok történetére utalva elmondta, hogy a húsvét

szűnő hálaadás kell, jellemezzen. Ez a mai örömnép erőforrássá tud-e válni az elkövetkezendő időre? – tette fel a kérdést az igehirdető, mert mint mondta, nem csak ezen az ünnepnapon kell megteljen a szív örömmel, hanem életünk minden napján, ami a világ számára lehetetlennek tűnik, főleg egy olyan időben, időszakban, amelyet jövendőnek most a számunkra. Az igazi keresztyén öröm azonban nem a körülményekből, hanem az Úr Jézus Krisztusból táplálkozik. Ehhez azonban elengedhetetlen a szüntelen imádság, ami nem csupán a kérések megfogalmazása, hanem szüntelen kapcsolat az Istennel, aminek folytán megtapasztalható az ige valósága, miszerint „mindenre van erőm a Krisztusban”. Az igehirdető utalva az eddig

megtett közös útra, az imádság erejének megtapasztalását emelte ki, amelyből oly sok áldás fakadt a gyülekezetben és az emberi életben. Az öröm és

reteteljes köszöntését is tolmácsolta. Az örvendő gyülekezetet megtisztelte jelenlétével Porubán Ferenc főgondnok, aki a lelkipásztorokat követően, az egyetemes egyház elnökségének és Zsinati Tanácsának nevében mondta el köszöntését és kérte az Úr Isten áldását a beiktatott lelkipásztor szolgálatára. Ezt követően a királyhelmeci gyülekezet két gondnoka, Szentpétery István és Szimkó Géza kedves szavakkal, a presbiterek pedig egy-egy szál virággal köszöntötték lelkésznhöz. A pólyáni leányegyházközség gondnoka és presbiter is szívhez szóló szavaival biztosította a lelkészhoz a kicsiny gyülekezet szeretetéről és ragaszkodásukról. A köszöntések sorát Patáky Károly, Királyhelmec polgármestere folytatta, majd Jakab Krisztina, az Édenkert Bölcsőde és Óvoda megbízott igazgatója versebe szedett áldáskérésrel zárta.

A királyhelmeci anyaegyházközségben és a hozzá tartozó pólyáni leányegyházközségben és szolnocsikai szóróványgyülekezetben is szolgáló lelkészhoz megköszönte az áldásmondásokat és a köszöntésekben megfogalmazott kedves

után hazainduló tanítványok nehéz helyzetben, leterhelve voltak. Belülről egy terhes, szomorú, keserű időszakot éltek át, de mindeközben a legnagyobb ajándékban és áldásban volt részük: melléjük szegődött Jézus. Ő a mi nehéz helyzeteinkben is mellénk szegődik, mert emberré lett, mert megváltott. A mellénk szegődött Jézus Krisztus felismerése kell, hogy biztasson bennünket is a mindennapi úton, a végzett szolgálatban, a tovább lépésben – adta át üzenetét a bizonyoságtévő.

Ezt követően a beiktatás szimbolikus jeleként az esperes átadta a templom kulcsát és a gyülekezet pecsétjét a beiktatott lelkészhoz, és megáldotta őt. A királyhelmeci gyülekezet új palásttal ajándékozta meg a beiktatott lelkipásztort, amit az egyházközség gondnokai adtak át. Az istentiszteletet Majer Rebeka szavalata és az ifjak éneke tette ünnepélyesebbé, akik ilyen módon kedveskedtek, és kértek áldást a lelkészhoz.

A beiktatott lelkipásztor ünnepi igehirdetésében az 1Thessz 5,16-18 alapján hirdette Isten üzenetét, kiemelve, hogy az ige az élő hitű embert, az élő hitű gyülekezet jellemzőit írja le, amit mindenkor az öröm, az imádság és a meg nem

imádság mellett a hálaadás is ott kell legyen a keresztyén egyén és közösség életében. Akkor járunk el helyesen, ha minden élethelyzetben hála tudunk adni az

Istennek, ezzel is megvallva, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra van. Hála tudunk adni azért, amit az elmúlt években megengedett nekünk az Isten, de hála tudunk adni az előttünk álló évekért, az elkészített feladatokért és az elkészített áldásokért is. Hála tudunk adni azért, hogy találkozhattunk, hogy most jó körbe nézni, szeretetteljes tekintetekkel találkozni, együtt énekelni, fohászkodni, jó Krisztushoz tartozni, hogy itt, keleten jó reformátusnak lenni, hogy nekünk Krisztus a jövő és együtt követjük őt – tett bizonyoságot a beiktatott lelkipásztor.

Az ünnepi istentisztelet a köszöntésekkel folytatódott, amelyek sorában elsőként a jelenlévő lelkipásztorok köszöntötték és igével áldották meg a beiktatottat. A lelkészek áldáskívánását Vaszily József, királyhelmeci görög katolikus esperes zárta, aki gyülekezete sze-

szavakat. Zárszavában a kisvárdai testvérgyülekezet lelkészeinek köszöntése mellett külön megköszönte az egyházmegye területén élő nyugalmazott lelkipásztoroknak, hogy elfogadták a gyülekezet meghívását, s egyben abból fakadó örömeinek és hálijának is hangot adott, hogy szolgálatba kerülésekor még közösen munkálkodhatott e lelkészekkel is, akiktől nem csak tanulni lehetett, de akik mindenkor biztatták, bátorították a fiatal, teológiáról éppen csak kikerült lelkészeket.

Az ünnepi istentiszteletet követően a templomból kiseregő gyülekezet tagjai látható módon megörültek egymásnak, vidám szívvel köszöntötték egymást, s a templom falain kívül, a terített asztalok mellett is megélték, hogy jó együtt lenni, közösen hála tudunk adni, örülni és ünnepelni.

Egyházmegyei kórustalálkozó Lénártfalván

A Gömöri Református Egyházmegye, 2022. szeptember 25-én, vasárnap délután 14:00 órai kezdettel a Lénártfalvai Református templomban tartotta meg az immár XIX. Gömöri Református Egyházmegyei Kórustalálkozót. Ez az alkalom az egyházi kórusok mellett, a gömöri reformátusság közösségi alkalma, s találkozója volt. A megjelenteket Nt. Nagy Andrea helybeli lelkipásztor köszöntötte, majd a közös zsoltár és dicséret éneklést követően ő hirdette az ígét Máté evangéliumának 11. részének 28. verse és a 96. zsoltár 2. verse alapján, biztatva arra a gyülekezetet, mindannyian Isten közelségében találjuk meg békességünket, s énekünkkel adjunk hálát az Ő megváltó, s megtartó szeretetért.

Ezt követően a Gömöri Egyházmegyből hat kórus dicsőítette az Urat énekével: a Tornaljai Református Gyülekezet Kórusa, a Simonyi Bárga Kórus, a Rimaszombati Református Gyülekezet Énekkara, a nagybalogi Szivárvány Kórus, a hanvai Tompa Mihály Énekkar, a Gömöri Lelkészek Kórusa. A gömöri énekkarok mellett a magyarországi Nekézsenyi Református Egyházközség Hozsánna Kórusának szolgálatát is meghallgathattuk, kik a lénártfalvai közösség testvérgyülekezetének képviselőitében vettek részt az alkalmon, Nt. Ottenberger Balázs lelkipásztor vezetésével. A kórusok Németh Aladár karnagy vezetésével, közös énekekben kérték Isten szeretetének áradását mindannyiunk életére. A közös éneklést követően Nt. Szarvas Erzsébet köszöntötte a kórusokat, biztatva őket az éneklésre, s szakmai tanácsként felhívta figyelmüket a helyes levegővétel fontosságára.

A Gömöri Református Egyházmegyei Kórustalálkozót megtisztelte jelenlétével Ft. Dr. Rákos Lóránt, Egyházunk főjegyzője, ki a gyülekezet egykori lelkipásztornak, Tompa Mihálynak örök érvényű soraival buzdította az ünnepi gyülekezetet: „*Fiam, csak énekeljete!*”

A köszöntőkhöz csatlakozott Madarász Béla egyházmegyei gondok, ki egyben a helyi gyülekezet gondnoka is, ki köszöntőjében rámutatott arra, hogy az éneklés, Isten dicsőítése mellett, közösségformáló és nemzetmegtartó erő is.

A résztvevő kórusok képviselői ezt követően átvehették a helyi gyülekezet által készített emléklapokat és emléklapokat, melyeket Csank Tímea keramikuskészített.

Nemzeti imádságunk eléneklése után, az ünnepi közösség nevében, Nt. Nagy Andrea lelkipásztor és Rákosi János polgármester koszorút helyezett el a 205 évvel ezelőtt született költő-lelkipásztor, Tompa Mihály mellszobránál. A Gömöri Református Egyházmegye Kórustalálkozója, a helyi gyülekezetnek köszönhetően szeretetvendégséggel ért véget. Az alkalomért legyen hála teremő és megtartó Istenünknek.

Nagy Ákos Róbert esperes

Tornaljai Ref. Gyülekezet Kórusa

a nagybalogi Szivárvány Kórus

a nekézsenyi Hosanna Kórus

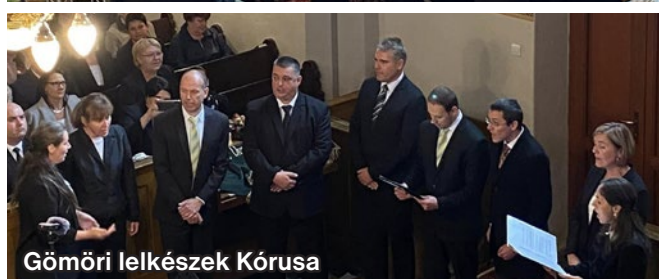
Tompa Mihály Énekkar Hanva

a simonyi Bárga Kórus

a Rimaszombati Református Gyülekezet Kórusa

Gömöri lelkészek Kórusa

Szt. Hubertus lovasnap

Elhangzott Rimaszécsen a Szt. Hubertus lovasnap megnyitóján 2022. október 8-án.

Áldás, békesség!

Ezen örömteli és felemelő alkalommal így szólít meg bennünket Isten szava a Zsoltárok könyvéből, annak 105. fejezetének 1. és 3. verséből: „*Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek között! ... Dicsőítétek szent nevét, szívből örüljenek, akik keresik az Urat!*” Ámen. (Zsolt.105:1,3)

Tisztelt hölgyek és urak, tisztelt résztvevői, versenyzői, szervezői e jeles rendezvénynek! Szeretettel köszöntök mindenkit, és szeretettel szólít meg

bennünket Istenünk Igéje. Bensőnkben ébreszt nemes gondolatokat, érzéseket, miközben végig tekinthetünk e nemes versenyzőkön és nemes jószágokon. Először is hálaadásra biztat bennünket Isten szava, mert nem egyértelmű, hogy az idén ismét itt lehetünk a Hubertus lovasnapon. Olyan sok akadály gördül mostanában elénk és életünkre, hogy egyre nehezebb bármilyen ünnepi, közösségi alkalmat megszervezni. Köszönjük a gondviselő Istennek, hogy adott elegendő erőt, egészséget, tehetséget és anyagi javakat a szervezőknek, segítőknek, hogy ez a mai alkalom megvalósulhasson. A köszönet mellett az a küldetésünk, hogy hirdessük a Magas-

ságos tetteit, mindazt a jót, amit közöttünk, bennünk vagy általunk megcselekszük. Hogy ezt most is megtehetjük, azt jelenti: nem fogyott el irántunk való kegyelme és szeretete. Rá kell mutatnunk az ő áldott tetteire, - amivel életünket szépítgeti, megörvendezteti, gazdagítja, és végső soron Krisztus által üdvözíti, - hogy azokon keresztül minél többen meglássák, felismerjék Őt magát, a Szentháromságot, aki megnyilvánulásában teremő, szabadító és megszentelő Isten. Igen, milyen jó hálát adni az Úrnak, hirdetni tetteit e mai napon is! És milyen jó, hogy nem csak egymástól remélhetünk segítséget, hanem a legfelsőbb Hatalomtól is, aki mindeneket szerető kezében tart. „Hívjátok segítségül nevét,...” – biztat a zsoltár. Kérjük hát az Urat, hogy segítsége ma se lankadjon, vigyázza lépteinket, óvja életünket, és erősítse meg örömezzéssel, jókedvvel, reménységgel a szívünket. Töltse be lelkünket szép élményekkel, szánkat finom falatokkal, hogy szívből örüljünk, és mindenkor dicsőítsük szent nevét. Ámen.

Milen Marcell lelkipásztor

Köszöntés

A 70. életévét betöltött Pósa Zoltán gondnokhelyettes köszöntése a rimaszécsi gyülekezetben. Elhangzott 2022. augusztus 28-án istentisztelet keretén belül Milen Marcell lelkipásztor részéről.

Kedves Pósa Zoltán Testvérünk Isten megtartó kegyelméből a napokban töltötte be 70. életévét. Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy köszöntsem Önt a gyülekezet nevében. Elsősorban Isten iránti hálaadással állunk meg itt mindannyian és megköszönjük a Teremtőnek, hogy kiválasztó és elhívó szeretetével úgy irányította az Ön életét, legfőképpen szívét, hogy megismerje, szeresse és szolgálja ebben a közösségben, és ezen túl felebarátait, a gyülekezeteket, Egyházunkat, és nem utolsósorban, a megváltó Urat. Köszönjük fáradozását, igyekezetét, sokoldalú szolgálatát, köszönjük, hogy soha nem mondott nemet, amikor a gyülekezet az Isten segítségét lezámítva már csak öntől várhatta a megoldást. Nyilván, kicsit túlzok, de az ünnepi köszöntőbe beleférnek a túlzások. Köszönjük Önt a gondviselő Istennek!

Azt olvastam, hogy 70 év alatt az em-

ber mindent megtanul, utána már csak emlékeznie kell. Én pedig úgy gondolom, hogy aki Jézus Krisztus tanítványa, és szereti Megváltóját, az élete végéig tanul – ilyen a mi Urunk iskolája, ilyen az életünk, ha vele együtt járunk. És iga-

zából nem csak tanulásról van itt szó, hanem sokkal többről, a Krisztussal való közösséggyakorlásról, életgyakorlatról, ami aztán abba a csodálatos felismerésbe torkollik, amit Pál apostol így fogalmazott meg, hogy: „élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” (Gal.2.20) Az Ön személyiségéből, tevő-

kenységéből átsejlik felénk a Krisztus, aki mindannyiunk szabadító Ura. Milyen áldott ajándék, ha él bennünk a Krisztus az ő Szentlelke által! Így kapunk erőt a szolgálatra, így tudunk a bajok között is remélni és örömezzeni. Így marad fiatalos a lelkünk, testünk, gondolkodásunk még akkor is, ha megvényülünk. Így tudunk megerősödni a reménységben, a szeretetben, abban a hitben, hogy bűneink megbocsáttattak, és hogy örök életet nyerünk. Legyen boldog, mert él Önben a Krisztus!

Kívánjuk, hogy az élet Ura tartsa meg még nagyon sokáig ebben a földi életben, erőben, egészségben, boldogságban szeretetei között, a gyülekezetben, Egyházunkban. Utána pedig tartsa meg az örökkévalóságban, ahová hitünk szerint mindannyian készülünk és amerre mindannyian haladunk. Gratulálunk, Isten áldja meg gazdagon! Fogadja szeretettel a gyülekezet ajándékát!

A barsi egyházmegye megtartotta őszi közgyűlését

2022.10.16-án tartotta őszi közgyűlését a Barsi Református Egyházmegye, melynek a pozbai református templom adott otthont.

A tanácskozás **Erdélyi Judit**, nemesbori lelkész szolgálatával vette kezdetét. Lk 5, 1-10 alapján hirdette Isten Igéjét.

Az Ige alapján elmondta, a halászsok egész éjszaka fáradoztak ugyan, de a halászat eredménytelen volt. Ebből fakadt keserűségük is. Az eredménytelenség ma is sok elégedetlenséget hoz magával. Fontos, hogy észrevegyük, gondjainkban, bajainkban, küzdelmeinkben, mindennapjainkban nem kell, hogy egyedül legyünk! Jézus helyet kér a mi életünkben, Ő jelen szeretne lenni a mi szívünkben! Amiként Péter engedelmeskedett az Úrnak, úgy nekünk sincs más lehetőségünk, mint az engedelmesség útjára lépni, mert így lesz megtapasztalhatóvá az áldás! Jézus várja, hogy teljesen átadjuk magunkat Neki! Végül a lelkész hangsúlyozta, hogy kérjük Jézust, legyen az útítársunk és váljunk emberhalászokká!

Oros Zoltán egyházmegyei gondnok a számbavétel után kijelentette, hogy a 45 alkotói tagból 33-an jelen vannak, így a közgyűlést határozóképesnek nyilvánította.

Második pontként az egyház-községek levéltárának további fel-
dolgozásáról tájékoztattott **Mente Róbert**. Egy kéréssel fordult az egyházmegye felé.

Elmondta, a tavaszi közgyűlés óta sokat haladt az egyházmegye iratainak digitalizálásával és kutatómunkájával. Köszönetet mondott mindazoknak, akik ebben támogatást nyújtottak, nyújtanak.

Az iratok közt többek között fellelt kibővített iskola-rajzot 1882-ből, templom-rajzot 1866-ból, egy temető tervrajzát, mely 60 évre betervezte a sírok elhelyezkedését. Egy egyházi elemi iskola tanítójának naplója is át lett mentve, mely 21 évet ölel fel, ami a Trianoni összeomlástól kezdve a cseh megszálláson át, az 1938-as hazatérésen keresztül az 1944-es végső reményig vezetve van.

„A rengeteg írásanyagból a legértékesebbnek látom a „Barsi traktusbeli ekleziák inventáriumának jegyzőkönyvét” 1789-1818-as adatokkal aláírva a helybeli lelkész, gond-

nok s az egyházmegyei látogatók Ónody György szecsei esperesünk által. Az egyház ingó és ingatlan vagyona olyan részletességgel van leírva, hogy a templomi és úrasztali terítők mintáiról és színeiről egy diszertációt is lehetne írni...”

Révész Tibor esperes megköszönve a beszámolót, biztatott mindenkit e nemes kutatómunka támogatására.

Harmadik pontként sorra kerültek az ingatlan ügyek.

Elsőként a lévai református gyülekezet föld eladási kérelme került felterjesztésre. Kültelekről

van szó, melynek egy részét az állam útépités céljából a közeljövőben elsajátítani kívánja. A kültelek megmaradó részét egy cég szeretné felvásárolni, melynek árából a gyülekezetnek szándékában van többek között kül- és beltelket is vásárolni, ugyanakkor bérbe adott ingatlanjainak felújítását is tervezné.

Az ipolypásztói gyülekezet kérelme alapján az egyházmegyei közgyűlés javaslatot küld a Zsinatra, melyben kéri, hogy a villám által sújtott templomtorony megrongálására adott kölcsön hátralevő törlesztését szíveskedjen elengedni, mivel ezt a terhet a nevezett gyülekezet nem képes viselni.

Negyedik pont a közalapi felterjesztés volt.

A nemesoroszi gyülekezet segélykérelmében megfogalmazta, hogy a templom hátsó oldalának további süllyedését szeretnék meggátolni azzal is, hogy a hátsó fal sarkait megerősítsék.

A fegyverneki gyülekezet pedig a templom toronysüvegét szeretné lefesteni.

Az esperes ismertette, hogy 2023. június 17-én lesz 100 éve annak, hogy egyházi jogi szempontból önálló egyháztestként létezik a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház. A trianoni békediktátum nyomán Csehszlovákiához került reformátusság ekkor tartotta meg Léván alkotmányozó zsinatát. Ennek apropójából a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 2023. június 17-én, 10.00 órától ünnepi zsinatot tartana a lévai

református templomban, azon a napon és azon a helyen, ahol 100 évvel ezelőtt.

Tovább haladva, köszöntve volt **Kassai Gyula**, a Lévai Református Egyházközség lelképásztora, aki a felvidéki magyarság identitásának megőrzése, valamint a lévai református közösség hitéletének erősítése érdekében végzett munkája elismeréseként

megkapta a Magyar Arany Érdemkeresztet.

Végül köszönetet mondva a házigazda pozbai gyülekezetnek, a közgyűlés imádsággal, áldáskívánással és énekszóval ért véget. Végezetül megterített asztal mellett folytatódott tovább a beszélgetés kötetlenül...

Csémy Lajos

Alsógellér 1925 július 15. – Prága 2022 október 8.

Egyházunk Prágában végzett lelkészei számára Csémy Lajos professzor neve fogalom. Évtizedeken át végezte a rá bízott feladatot, s életével mutatott példát azoknak, akik a gyülekezeti szolgálatra készültek. De miben is volt rendkívüli és példamutató?

Talán elsőként kell megemlíteni **tu-dását**. Soha nem kérkedett vele, de akár a bibliai nyelvek, akár az egyháztörténelem, s a gyakorlati teológia területén csodáltkak – s nem csak mi, diákok – hatalmas tudását. Ötödévesként egyik vizsgán Ondra professzor felvetette miként is lehetne rábírní Csémy professzor urat, hogy doktori vizsgát tegyen? Köztudott volt, hogy ha ezt felvetették neki, akkor mindig arra hivatkozott, hogy ő úgy érzi, még nincs elégséges tudása doktori disszertációjához!

A második megemlítené a rendkívüli **szerénység**. Tanítói munkájában, előadásai és a vizsgákön soha nem érezte, hogy ő a professzor. Ha a kérdésekre adott válaszaik hiányosak voltak, igyekezett rávezetni a hiány pótlására.

A harmadik rendkívüli lelki ado-

mánya volt a **türelem**. A diákélet Prágában alkalmasint zajos is volt. Közö-ségi alkalmainkon pedig elhangzottak

Középen Csémy professzor úr

btor vélemények is. Csak abból tudtuk, valamit rosszul mondtunk, hogy olyankor hirtelen levette szemüvegét, s annak végét a szájához tette.

A negyedik a **nyitottsága a jó kezdeményezésekre**. A nyolcvanas évek második felében, amikor egyházunk püspöki vezetés nélkül maradt, egy komáromi gyűlésen néhány lelkész-társammal kértük, hogy a gyakorlati teológiai tanszék mellett alakíthassunk ki egy munkacsoportot, amely az ő vezetésével dolgozik. Akkoriban ez nem volt egyszerű, ő mégis vállalta ezt a szolgálatot. Pár éven keresztül öt-hat lelkész rendszeresen felutazott Prágába mindaddig, amíg erre lehetőség volt.

Külön levélben gratulált a Református Újság megjelentetéséhez, amelyet olyan egyházi népiújságként jellemez, amely eddig nem volt egyházunkban, s amelyre bizony, szükség van. Pedig első szakdolgozatom témájaként 1977-ben ő irányított egyházunk sajtókiadványai felé. Így tanulmányoztam át a Prágában a Klementinum könyvtárában 1920 és 1938 között megjelentetett magyar református kiadványokat.

Valamikori tanítványai nevében is hálát adok az Úrnak a Professzor úr életéért!

Cs. L.

Mert amikor szeretjük és szolgáljuk a felebarátainkat, Isten szeretett gyermekeinek megsegítése által mutatjuk ki Felé a szeretetünket

„Nem ment tovább, pedig újra megpróbáltam. De megint minden összeomlott... Belefáradtam a küzdelmes életembe, és eldöntöttem, hogy elég volt, feladom. A gyerekeimnek jobb lesz állami gondozásban, csalódtak bennem már eleget. Az, hogy mi lesz velem, már egyáltalán nem érdekelt. Csak a kicsiket akartam biztos helyen tudni. Nem volt semmink, nem tudtam eltartani őket. Két-ségbeestem, és nem láttam a kiutat. Ekkor jött a hívás: - Jöj-jön vissza hozzánk, segítünk, közösen megoldjuk... - És harmadszor is befogadtak. Azóta a jó Isten segítségével és az Általa irányított segítő kezekkel újra előről kezdhettem, felálltam, és mélységes hálával a szívemben megyek tovább. Annyiszor mentettek ki az éhségből, a hidegből, a semmiből. És rajtam kívül közel 200 édesanyát és gyermekeiket. De teszem fel

a kérdést: nekik ki segít?” (egy 30 éves édesanya az anyaothtonból)

Egy bántalmazott, vagy épp anyagi gondok miatt utcára került édesanyának elsősorban az anyaothton jelent ideiglenes megoldást, ahol együtt maradhat a gyermekeivel, így ők nem kerülnek intézetbe vagy nevelőszülőkhöz. Anyaothton, vagy

egész családot befogadó intézmény, menhely nagyon kevés van az országban, mivel fenntartásuk rendkívül költséges, valamint anyagilag is nagyon szegényesen támogatott.

A hirtelen bekövetkezett ár- és számlaemelkedés azt hozta magával, hogy rengeteg felnőtt és gyermek kényszerül elhagyni otthonát. Az utóbbi hónapokban a segítségkérések száma rohamosan növekszik. Már nincs olyan nap,

hogy ne keresne meg bennünket egy édesanya a kérésével. Nagyon szomorú, és talán sokaknak kilátástalan ez a helyzet. Van a mi életünkben is olyan pillanat, hogy elfogy az erőnk, vagy épp már nem nagyon tudunk miből adni.

Az anyaoththon meghatározott ideig nyújthat segítséget az arra rászoruló édesanyának és gyermekeinek. Mégis, számtalan esetben nem ez a cél, hanem a segítségnyújtás. Segíteni talpra állni, megtanulni „élni“, munkát keresni, és új életet kezdeni. Hála a Mindenhatónak, sok-sok ilyen bátor és erős édesanyához volt szerencsénk, akik mertek és akartak elindulni egy másik úton. Viszont mi a helyzet akkor, ha ez nem megy, ha több időre van szükség, vagy épp az a kicsi szoba a szabadság kulcsa? Mi van akkor, ha letelik a meghatározott év, és menni kell, de nincs hova, nincs miből, nincs kihez? Gondolom, minden hitben élő ember adna még esélyt, fedelet, ételmet és segítő kezet...

Egy anyaoththon, vagy egy menhely nagy kihívás, áldozatkész, önzetlen szolgálat mindazoknak, akik nap, mint nap segítenek és részei annak.

A Jó Pásztor háza számomra egy csodálatraméltó, kivételes, erős Nő álma volt egykor. Azóta is, és most is szívügye nem csak neki, hanem általa nekem is, és sok más áldott léleknek, akik felénk nyújtják kezeiket, ha segítségre van szükségünk. Köszönjük a szívből jövő adományokat, hatalmas segítséget jelent a Jó Pásztor háza lakói számára!

Szabó Mirjam

(a Jó Pásztor Háza anyaoththon minden adományt hálával és örömmel fogad. Személyesen, megbeszélte időpontban át tudják venni a segélycsomagokat – tartós élelmiszert, tisztító- és tisztálkodószereket, pelenkákat, stb. – a Szerk.)

Emlékezz vissza....

Visszatekintve az élet különböző időszakaira, csodálatos felfedezni, hogy a Mindenható miként tárja fel életünk kegyelmi ajándékait. Ezeket elfogadva tanuljuk meg a családi szeretet, a hit létfontosságú leckéjét. Az előzőekben említettem, hogy a tévelygés milyen következményekkel járt, de emellett egyre jobban figyeltem

minden alkalomra, amikor igehirdetést hallottam. Egy ilyen kivételes alkalom volt egy temetés, amelyen tízévesen vettem részt, s a szolgálatot néhai Papp Zoltán, szentesi lelkipásztor végezte. A lelkész személye, s a hirdetett ige olyan mély benyomást tett rám, hogy a temetést követően a prédikáció tartalma mellett idézni tudtam a textus szövegét is: „Te pedig menj a vég felé! Elpihensz majd, de fölkelés kijelölt sorsodra a végső napon!” (Dániel próféta 12,13.) A hatvanas évek iskolájában nem nagyon lehetett jó szót hallani egyházzal, hitről. Azok a pedagógusok, akik az alapiskolában tanítottak, nem voltak hajlandók az ateista propagandára, s ha nem is vehettek részt az istentiszteleteken, inkább hallgattak ezekről a kérdésekről. Ezért is volt meglepetés, amikor 1968-ban a vasárnapi istentiszteleten megjelentek a gyülekezetünkben élő pedagógusok. A hívek örömmel vették tudomásul, hogy normálisabbá válnak az emberi kapcsolatok, s Pólyánban megkezdődött a hitoktatás is, mégpedig tanítás után az iskola épületében. Pár hónap múlva, bevonultak a szovjet csapatok, s félelem lett úrrá az emberek között. Talán olyan helyzet alakul ki, mint 1956-ban Ma-

Első színes fényképem 1964-ből

gyarországon? Két unokatestvéremmel eldöntöttük, hogy bunkert ásunk a kertünk mögötti kender ültetvényben. Úgy fél méter mélységig jutottunk, aztán feladtuk.

A hatvanas évek első felében két elgondolkodtató esemény történt. Falunkba két házaspár látogatott haza az Egyesült Államokból. Iskolánk igazgatójának rokonai, akik magukkal hozták autójukat is. Napokig az iskola udvarán állt, s mi csodálattal néztük a hatalmas kocsit, s köszönettel fogadtuk az ajándék rágógumit. Egy évvel később édesapám nővére és férje látogatott haza, s nálunk lakott két hétig. Alkalmam volt hallani, miként élnek Amerikában, s gyerekeikkel is összehasonlítani saját körülményeinkkel. Elkészült rólam és a családról az első színes polaroid fénykép, ami szintén csodaszámba ment abban az időben. Ekkor kezdtem komolyabban venni Amerikát járt nagypapám szavait, a kommunista rendszer elmúlásáról.

Az évtized végére új lelkészt választott a királyhelmeci gyülekezet Ásványi János személyében. Elődje, Batta Pál csak évenként hatszor szolgált a pólyáni leányegyházban, ahova a szolnocsikai szórvány reformátusai tartoztak. Vasárnaponként Kövendi László, nyugdíjas kántor-tanító hirdette Isten igéjét amíg egészsége engedte. Szüleimmel részt vettünk a beiktatási istentiszteleten. Mivel nem állt rendelkezésre hangtechnika, a zsúfolásig megtelt templomban Varga Imre püspök végezte a beiktatási szolgálatot, s a templom két oldalán is sokaság volt akik számára egy-egy lelkész hirdette az igét, egyik oldalon magyar, a másik oldalon szlovák nyelven. Felemelő érzés volt látni,

Nagynéném férjével és családjával az USA-ban

hogy az ismét megerősödő állami tiltások ellenére is, mennyien élő hittel és lelki örömmel vettek részt az ünnepi istentiszteleten. A hittan és konfirmációi előkészítés rendszeressé vált a pó-

lyáni templomban, és az istentiszteleti alkalmakat minden vasárnap megtartotta a lelkész, mivel saját kocsija volt. A vasárnap kilenc órakor kezdődő istentiszteletre Szolnocskából gyalog tettük meg a két kilométer hosszú utat, hacsak nem volt valami rendkívüli időjárás. A templomban nem volt fűtés, de a 40-50 résztvevő jelenléte még télen is elviselhetővé tette a hideget. Karácsonykor pedig megtelt a templom, hisz csak falunkból 20-30 református gyalogolt el az istentiszteletre. A megtett közös út lehetőséget adott a beszélgetésekre, s minden vasárnapi alkalom kisebb zárandoklat volt a számunkra. Jézus tanítása szerint a megbékélés szolgálatára is lehetőség volt a közösen megtett úton. Karácsony számomra a más felekezetű fiatalokkal végzet közös szolgálat alkalma is volt. Együtt jártunk kántálni,

felkeresve a családokat, énekelve a református és katolikus karácsonyi énekeket.

Külön rendje volt az ünnepi estének. Késő délután istentisztelet, majd hazaérkezve ünnepi vacsora, amely előtt édesapám ígét olvasott és imádkozott. Vacsora után kezdődött a kántálás, s a kántáló csapat nemegyszer együtt ment az éjféli misére,

Az évtized végén, 1970 augusztusában ketten konfirmáltunk Török Violával. A nyár a káté tanulásával telt, hisz tudtuk, hogy a lelkész pedagógusi alapossággal kérdezi majd végig a hitvallás tételeit. Legyen érte áldott az Úr neve!

Csoma László

Folytatás a következő számban

Erdélyi lengyel emlékhelyek, történetek

Hiánypótló, gazdagon illusztrált könyvet írt a lengyel-magyar barátság erdélyi helyszíneiről. Szeretné megmutatni a lengyeleknek, hogy Lengyelországtól sok száz kilométerre, Magyarország elszakított területein, mennyi fontos, felfedezésre váró történelmi emlékü van. Okos Márton közösségszervező-újságíróval, a Báthory-Bem Hagyományőrző Egyesület vezetőjével beszélgettünk.

Ha néhány rövid mondatban kellene az olvasó számára felvázolja, kicsoda ön, Okos Márton, mit tartana fontosnak elmondani önmagáról?

A néprajzáról messze földön híres Kalotaszegen születtem, abban a faluban – Kalotaszcentkirály-Zentelkén –, amelynek lakóit Ady Endre a huszadik század elején az itt írt versében pompás magyaroknak nevezte. Tanulásom és ifjúságom az egyre kiteljesedő Ceaușescu-diktatúrában telt, amely egyre jobban beszűkítette valamennyiünk, de főleg a passzív szemlélődésnél többet tenni akarók mozgási lehetőségeit. Így történt velem is, hogy a Szekuritáté állandósuló megfigyelése, de főleg a tehetetlenség miatt 1988. február 15-én Magyarországra érkeztem, mint politikai menekült. A diktatúra bukását követően rendszeresen járok haza, Kalotaszegre, ahol bekapcsolódtam a kulturális élet szervezésébe.

Egy éve jelent meg a lengyel-magyar barátság erdélyi szerepére fókuszáló kötete, az Erdélyi lengyel emlékhelyek, történetek. Milyen szándékkal írta és milyen fogadtatása volt a kiadványnak?

Elkötelezett híve vagyok a történelmi magyar-lengyel barátság tovább éltetésének, és főleg kiterjesztésének a szinte teljesen elfelejtett történelmi helyszínekre, így a magyarországi Részekre, Erdélyre, Bánságra. Szeretném megmutatni a lengyeleknek, hogy Lengyelországtól sok

száz kilométerre mennyi fontos, felfedezésre váró történelmi emlékü van. A könyvhöz Jerzy Snopek volt lengyel nagykövet és Joanna Urbanska, a budapesti Lengyel Intézet igazgatója írt ajánlást, így azt mondhatom, hogy jó volt az indulás. De a folytatás is, hisz már a járvány idején elkezdtük, még maszkban a könyvbemutatókat Kárpát-medence szerte, mely azóta is folytatódik.

Könyvében sorra veszi az erdélyi lengyel történelmi emlékhelyeket és beavat azok rejtelseibe: emlékművekről, emléktáblákról, kopjafákról, templomokról és iskolákról olvashatunk izgalmas történeteket. Mondana néhány ismert és kevésbé ismert példát az erdélyi lengyel emlékhelyekre?

A könyvben több, mint negyven település jelenik meg, melyhez valamilyen lengyel vonatkozású emlék, történet kapcsolódik. Közismert, hogy a lengyelek egyik legnagyobb királya Szilágysomlyón született. De kevésbé ismert, hogy ugyancsak Szilágysomlyón született az a dr. Nyiszli Miklós, aki magyar-zsidóként túlélte Auschwitz földi poklát, és az ő visszaemlékezései szolgáltak az Oscar-díjas magyar film, a Saul fia forgatókönyvének megírásához. Köztudott, hogy a Lengyelországban született Szent László király Nagyváradon van eltemetve. De kevésbé köztudott, hogy a Jagelló lengyel királyi dinasztia megalapítója részben egy magyar királylány és egy po-

gány litván fejedelem, aki II. Ulászló néven Lengyelország királya lett, miután feleségül vette Hedviget, Nagy Lajos király lányát. Később még Szent László sírházhoz is elzarándokolt. És így tovább.

Önt a lengyel-magyar civil együttműködés egyik szószólójának tartják számon, az ön által vezetett Báthory-Bem Hagyományőrző Egyesület számos kulturális eseményt szervezett már a témában. Honnan ered ez az elköteleződés a lengyel-magyar barátság iránt?

Visszatérő kérdés. Tudtommal semmi lengyel felmenőm nincs, de már gyerekkoromtól különös szimpátiát éreztem a lengyelek iránt. Főleg mióta először találkoztam a történettel, mely szerint Rákóczi a lengyelek fogadták be, mikor a német császár már ácsoltatta neki a vérpadot. Aztán, ahogy egyre többet megtudtam a közös múltról, ez a szimpátia csak fokozódott. El szoktam mondani, hogy pár kilométerre születtem attól a helytől (Bánffyahunyad), ahol magyar nyelven a legszebben megfogalmazta a legnagyobb magyar költő a két nép összetartozását:

„Két nemzet van egyesülve bennünk, s mily két nemzet! A lengyel s magyar! Van-e sors, amely hatalmasabb, mint e két

nemzet, ha egy célt akar?

Egy a célunk: a közös bilincset összetörni, melyet hordozánk, s összetörjük, es-küszünk piros mély sebeidre, megcsufolt hazánk!”

(Petőfi Sándor: Az erdélyi hadsereg)

Egy korábbi interjúban arról szolt, örömmel tapasztalja, hogy a magyar-lengyel barátság, amely a vérzivaros huszadik századot is kiállta, a huszonegyedik században pedig reneszánszát éli. Az ukrainai háború megítélésében azonban éles különbségek vannak a két ország között. Túléli ez a sok száz éves barátság ezt a politikai nézetkülönbséget?

Minden bizonnyal túléli ezt is, hiszen nem az első alkalom, amikor a két politikai vezetés a geopolitikai helyzet miatt ellentétes oldalra sodródik. De gondolkunk csak arra, hogy mikor Hitler felajánlotta a csonka országnak a Felvidéket, csak hogy a Teleki-kormány engedje át a német csapatokat Magyarországon, hogy délről is támadják Lengyelországot, ekkor Teleki Pál miniszterelnök azt üzent Hitlernek, hogy inkább felrobantatja a síneket, minthogy a németek rendezkezésére bocsássa a magyar vasutat Lengyelország megszállásához.

Tegyük fel, hogy találkozik egy öreg fiatallal vagy bárki mással, akiknek a lengyel-magyar barátság semmit sem mond. Mit tartana fontosnak elmondani nekik erről a témáról, röviden, egyszerűen és közérthetően?

Például azt, hogy volt egy lengyel katonatiszt, aki 1849-ben a cári intervenció csapatokkal, mint cári tiszt érkezett Magyarországra. De ő nem akart a magyarok ellen harcolni, ezért megszegve katonai esküjét átszökött a magyar honvédekhez, tudva azt, ha ez kiderül, az életével fizet. Így is vállalta. Sajnos kiderült, és cári fogságba esett. Ma az ő nevét viseli a nagyváradi Rulikowski temető.

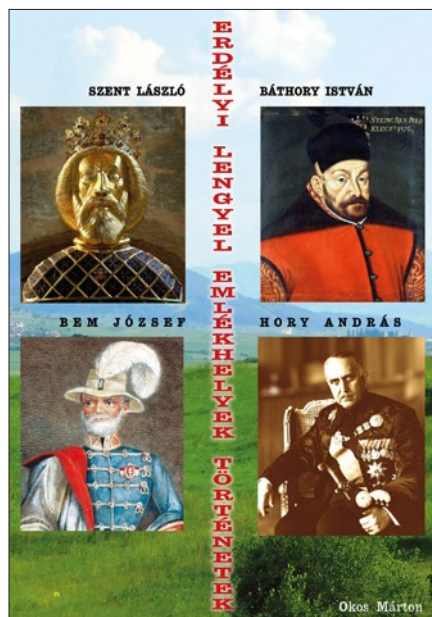
Sokak számára emlékezetes, hogy a romániai falurombolás és kommunista diktatúra ellen Budapesttől Párizsig tartó gyalogúttal tiltakozott, társával, Juhos Gáborral, 1989-ben. Sikertől elérjék céljukat, a figyelemfelhívást az akkori romániai állapotokra?

Úgy gondolom, hogy a 10 hétig tartó 1680 km-es úton sikerült elérnünk mindazt, amit akkor két erdélyi politikai menekült elérhetett a ceausisza diktatúra ellen. A legfontosabb az volt, hogy ország-világ számára bizonyítottuk, hogy az erdélyiek nem gyávák, ha nem láznak fel a diktatúra ellen, ha nem mennek

fejfel a falnak. Hisz a diktatúra csak erre várt, hogy újabb hivatkozása legyen a megtorlásra. Azzal, hogy 10 hétig az országúton ki voltunk téve bármilyen atrocitásnak, merényletnek, talán elhitték a kétkedők is, hogy az erdélyi nem gyáva, ha nem is rohan fejfel a falnak.

Útjukhoz kapcsolódóan imaláncot is szerveztek és egyházi segítségben is részesültek.

Igen, minden este 9 órakor, ahol éppen voltunk, imádkoztunk az elnyomás megszűnéséért, falvaink, templomaink megmaradásáért, és erre kértünk mindenkit a felhívásunkban emlékezve Mindszenty bíboros mondására is: „Ha van egymillió imádkozó magyar, nem félek a holnaptól!” Ha bár az indulást május 21-re terveztük (Rákóczi zászlóinak kibontása 1703-ban), de vízum késedelmek miatt csak június 4-én tudtunk elindulni. Augusztus 13-án (világosi fegyver-

letétel) érkezünk meg. Érvényesült a mondas: ember tervez, Isten végez. Aztán december legsötétebb napján megbukott a diktátor, megszületett a fény. Ha összeszámoljuk a június 4-i indulásunk és a diktatúra megbukása közötti időszakot, ez nagyjából 200 nap. Péter apostol második levele harmadik fejezetében ezt írja: Szeretteim, főképp egy dolog ne kerülje el figyelmeteket: az, hogy egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év, ezer év pedig annyi, mint egy nap.

Harminchárom év telt el emlékeztetés tiltakozásuk óta. Ma is lenne mi ellen tiltakozni, de ma vajon felfigyelnének-e egy hasonló kezdeményezésre Nyugat-Európában?

Nyugat-Európában ma biztosan nem, mert a világ nagyot változott azóta. Ezért kell minden időben megtalálni a helyet és a formát, ha kell a tiltakozásra, ha kell

az építkezésre Kárpát-medencei megmaradásunk érdekében.

Milyen témák foglalkoztatják most? Milyen eseményeket várhatunk a közeljövőben öntől és a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesülettől?

Mai felfordult, háború fenyegette világunkban sok minden foglalkoztatja az embert. Az Egyesülettel is vannak terveink, de már nem merek semmit mondani, mert hol a járvány, hol a háború tett keresztbe nagyratörő terveinknek. És Petőfivel valom:

“Ha férfi vagy, légy férfi, s ne szád hirdesse ezt, minden demosthenesnél szebben beszél a tett.”

Ezért nem szeretnék abba a helyzetbe kerülni, hogy itt valami hangzatos tervet bejelentek, aztán egy hét múlva a pirézek hadat üzennek Közép-Európának, és minden borul. Inkább azt mondom, Isten segítségével teszem, amire erőmből telik.

Fábián Tibor

Lengyel-magyar sors- és értékközösség

2021. március 16-án (Báthory István 1576-ban e napon hagyta el Erdélyt Moldva felé útnak Krakkóba) a budapesti Lengyel Intézet képviselőjében elsőként vehettem át a Báthory-emlékév zászlaját Okos Márton, a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület elnökének és eme remek, hiánypótló kötet szerzőjének kezéből. A pillanat szép és meghatározó volt, a gesztus megtisztelő, maga a zászló pedig, amely a magyar-lengyel barátság két nagy, immár legendássá vált patrónusát jeleníti meg, igazán gyönyörű. Az esztétikai és hagyományörző értékeken túl azonban ez az esemény azért is bírt különös jelentőséggel számunkra, mert igazolta, hogy intézetünk egyik fő tevékenységi köre a lengyel-magyar kapcsolatok erősítése és ápolása. Csaknem minden kezdeményezésünk a nemzeteink közti barátság jegyében valósul meg, valamint a sors- és értékközösségre épült relációink elmélyítését szolgálja. Ilyenképpen nagyra becsülünk és örömmel felkarolunk minden olyan törekvést, amely hasonló célokra irányul. Okos Márton bátran és gazdagon merít a lengyel-magyar barátság tradíciójából, ezen belül felelevenítve a lengyel-erdélyi kapcsolatok sokrétű, gyümölcsöző jellegét, a távolmúlt és a legújabb kori történelem tekintetében egyaránt. Kiemelten fontos kezdeményezései közé tartozik elsősorban boldog Jerzy Popiełuszko atya és

Witold Pilecki lovassági kapitány alakjának ismertetése és róluk való megemlékezése. Eme két rendíthetetlen hős példája támpontot nyújthat a mai, gyakran irányvesztett ember számára. A könyvben említett erdélyi lengyel emlékhelyek és történetek szemléltetik, hogy a nemzeteket összekötő kapcsolatok univerzális, maradandó értéket jelentenek. Olyan értéket, amely nem pusztán szépen zengő közhely, hanem konk-

rét tartalom rejlik mögötte és soha nem veszíti el aktualitását. Olyan értéket, amely új lehetőségeket teremthet az ifjú generációk számára. Ebben a vonatkozásban felbecsülhetetlen jelentőséggel bír az alulról szerveződő, ember és ember közti kapcsolatokat létrehozó és ápoló tevékenység. Ennek köszönhetően egyre jobban virágzik a lengyel-magyar együttműködés nemcsak a hivatalos relációk színterén, hanem a kultúra,

a gazdaság, a turisztika és rengeteg egyéb civil aktivitás területén. Okos Márton lelkes munkájának hála ez az együttműködés Erdélyben is egyre jobban érvényesül, aminek – ahogy látjuk – igen gazdag múltú hagyománya van. Bízunk abban, hogy a jövő még sok nem kevésbé érdekes és fontos fejezetet ír ehhez a kötethez.

(Részlet Joanna Urbańska, a budapesti Lengyel Intézet igazgatója előszavából);

A Kárpát-medence reformátussága

1956-os forradalmi megemlékezés Splitben

A HMDK Split-Dalmát megyei egyesület tagjai ünnepi műsorral készültek, melynek háttérében a lyukas nemzeti zászló lobogott. 2022. október 23-án, vasárnap 17:00 órai kezdettel Splitben mintegy 30 fő részvételével emlékeztek meg az 1956-os forradalom eseményeiről. Az alkalmon nem csak a dalmáciai magyarság tagjai vettek részt, de képviseltette magát a makedón-, szlovén-, szerb-, montenegrói kisebbség, és persze a spliti horvát barátok is tiszteletüket tették.

A himnuszok eléneklése után Tripolszki Anikó, elnökszszony köszöntötte a vendégeket, aki kiemelte az októberi forradalom fontosabb eseményeit. Utána Ivo Staničić úr, spliti tiszteletbeli magyar konzul üdvözölte a jelenlévőket, átadva a zágrábi magyar nagykövetség üdvözlését. Staničić úr részt vett a zágrábi magyar ünnepségen is, kifejtette a horvát-magyar nemzetek kutya-macska kapcsolatát, de mindenképp eredményes együttműködését, mint úgy a történelem során, mint napjainkban. A szót Fontányi Árpád, az egyesület tiszteletbeli elnöke vette át, aki ünnepi beszédében bővebben kifejtette az 56-os forradalmi törekvéseket, történelmi tényeket. A program következő pontjaként Bešlić Annamária szavalata következett, melyet Ódor Csillag csellójátéka követett. A valóban tartalmas kulturális program során következő pontja egy

kis videóösszeállítás-, az egyesület zenészeinek játéka-, Sakalija Klotild szavalata volt, majd pedig a műsort Csillag újabb csellójátéka zárta.

A hivatalos programot, mint általában, egy bőséges vendégség követte, mindenféle házi készítésű, valódi magyar finomságokkal. Ismét volt alkalom beszélgetni régi ismerősökkel és újabb ismeretségekre is szert tenni – a vendégek megismerkedhettek egy pár napja Magyarországról Hvar szigetére költözött családdal, akik most első alkalommal vettek részt egy spliti magyar rendezvényen.

Ez alkalommal is hálás a spliti magyarság szíve, hogy nagyobb ünnepeiket nem csak kizárólag magyar körben, de a dalmáciában élő egyéb nemzetiségekkel együtt ünnepelheti. Örömteli dolog az is, hogy a magyar egyesületnek olyan horvát tagjai is vannak, akik csak pár szót tudnak magyarul, azonban rendszeres, aktív kapcsolatot tartanak a magyar egyesülettel és annak tagjaival.

Sajnálatos módon a spliti magyarok száma jóval csökkent a legutóbbi népszámlálás alkalmával, a fiatalabb generáció sem olyan aktív az utóbbi időben, mint pár évvel ezelőtt, de ha kérjük a jó Istent és Ő is úgy akarja, akkor megmarad a

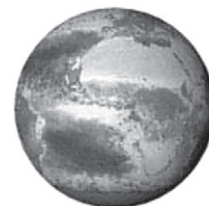
magyar kulturális élet, hangzik még magyar gyermek-hang Split utcáin.

Adjon a mi Urunk büszke nemzeti öntudatot minden külföldön élő magyarnak, hogy a magyar nyelv-kultúra-zene gazdagságát megőrizze, bátran megélje és továbbadja, ezzel

tiszteletben tartva „apáink emlékét” és gazdagítva az adott ország mindennapjait. A mi Urunk adjon ehhez minden napon erőt, hitet, akaratot, lehetőséget, áldásos és eredményes munkát.

Csoma Annamária

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

KÁLVIN KÜLDÖTTEINEK PARTRASZÁLLÁSA 500 ÉVE A BRAZIL PARTOKON ÓCEÁNHÍD GENF ÉS RIO DE JANEIRO KÖZÖTT HUGENOTTÁK RÉVÉN

Roppant érdekes a reformáció genfi nagy szellemének, Kálvin Jánosnak a sajátos spirituális és missziói diplomáciája. Istennek hála, erről történészek már sokrétűen írtak, s a könyvtárakban lévő értékes kétkötetes mű (magyar címe: Kálvin János életműve levelei alapján, 1909, Tübingen) is tartalmaz utalásokat.

Az első „kálvini” missziós állomások kialakulásának sajátos történetében a francia katolikusoknak is volt szerepük. Mindjárt kiderül, miben és hogyan. Az, hogy a 2020. évi brazil népszámlálás szerint ma már a hatalmas ország lakosságának 31%-a, több, mint 65 millió protestáns, s ezzel a nyugati világ második legnagyobb reformációi közösségét alkotják, valahol 1557 tájékán kezdődött a francia és a brazil partok között. Az óceán két partján, ahol maga Krisztus állt és munkálkodott láthatatlanul. Az evangélikus felekezet, Luther tanításának követői ma mintegy 400 ezer lelket számlálnak, főleg Barzília déli részén. Ezek a német telepések nagy számban 1817 után érkeztek, amikor is az osztrák főhercegnő, Leopoldina feleségül ment a brazil trónörököshez, I. Don Pedrohoz. Így az evangélikus gyülekezetek 1824 óta alakultak a zöld kontinensen. A kálvinisták és a lutheránusok kezdettől fogva hirdették és gyakorolták templom és iskola egységét, annak a lutheri mondatának az ösztönzésére: „Ahol az oktatás haldoklik, ott a butaság kezd uralkodni”.

Írja Dr. Békefy Lajos

Kálvin jóváhagyásával, Coligny admirális támogatásával indult a letelepedés

A genfi reformátor 556. levelében, amit Párizsba küldött a genfi származású lelkészhez, Jean Macard-hoz, említést tesz Guillaume Chartier protestáns lelkészről, aki Nicolas Durand de Villegagnon lovag, admirális vezetésével részt vett abban az expedícióban, amelynek célja hugenotta kolónia megalapítása volt Brazíliában. Mivel ott katolikus-protestáns hitbeli és felfogásbeli feszültségek léptek fel jórészt a tengerészparancsnok hatására, Chartier tiszteletes visszatért Franciaországba, és Kálvint kérte fel állásfoglalásra. A lelkész ismételt elutazása előtt Brazíliába

szerette volna Kálvin válaszelevelét megkapni. Ő azonban nagyon bölcsen nem nyúlt bele a darázsfaszekbe.

Mindazonáltal a francia értelmiségi réteg java részét meghódító hitébredés egészen az ország legfőbb haduráig, a korábban katolikus, majd református hitre tért Caspar Coligny admirálisig, illetve Navarra hercegség nagy befolyású uralkodójáig is eljutott, és magával ragadta őket. Így volt, kik közül lehessen kiválasztani a méltó hit-képviselőt az újvilág javára.

Kálvinnak 1558. március 16-án keltezett levele tükrében pillantunk vissza az eseményekre, melyek igencsak sok és érdekes fordulatot, mozzanatot tartalmaznak.

Francia misszió Guanabara-ban 1557 óta Durand admirális támogatásával

Guanabara partvidéke és öble Rio de Janeiro államhoz tartozik, 31 kilométer hosszú és 28 kilométer széles. Eredetileg portugálok fedezték fel és kezdték el belakni ezt a szép vidéket. Majd nemsokára francia telepések és katonák érkeztek az öbölbe, a katolikusból hugenottának áttért, nagyon kalandos éltű admirális, Nicolas Durand de Villegaignon vezetésével.

1555-ben megalapította a Francia Antartique nevű területet. Az egyik szigetcskén őrvárat építtetett, s azt elnevezte a hugenotta főadmirális, Franciaország marsallja tiszteletére Coligny Erődítménynek. Innen igyekeztek védeni a szárazföldet a tengeri kalóztól, de létrehoztak ott kórházat, tengerészboltot, szárazdokkot, és olajtárolókat. A francia Nemzeti Tengerészeti Akadémia kihelyezett tagozatát is beindították. A katonai jártasságát már Buda 1541-42. évi ostrománál is zsoldra váltó Durand admirális hétpróbás fickó volt, ennek ellenére Kál-

vin úgy látta, hogy a hugenotta telepések eljuttatását Brazíliába tisztességgel el fogja végezni. 1555-ös missziójában francia hugenották mellett svájci Kálvin-követők is jelen voltak. Ám az úrvacsoráról vallotta nézeteik miatt mindkét csoport csakhamar konfliktusba keveredett az admirálissal. És ebben a vitában nem a fegyverek és hatalmi szó döntött, hanem az Igazság. Ezt nem volt könnyű a tábornoknak elviselni.

Egy hétpróbás admirális arcképéhez

Villegaignon 1559-ben visszatért Franciaországba, úgymond megundorodva a katolikusok és a protestánsok közötti belharcoktól a kis brazil-parti kolóniában. Azt nem igazából fogta fel, hogy ezeknek a vitáknak a gerjesztője ő maga volt. 1560-ban Villegaignon kihívta Kálvint az eucharishtiáról szóló teológiai vitára, amelyet a reformátor elutasított. Villegaignon 1560-ban részt vett a protestáns Amboise-összeesküvés elfojtásában. 1561-ben Pierre Richier teológus kiadott egy röpiratot Villegaignon braziliai akciói ellen, melynek címe: A Villegaignonnak nevezett Nicolas Durand ostoba képzelgéseinek, szörnyű istenkáromlásainak, hibáinak és hazugságainak cáfolata.

A sok bajt pénzért keverő admirális Nicolas Durand de Villegaignon kaméleon-sága nem csak a lelkész-írói feljegyzésből kapott komoly leleplezést. Stefan Zweig osztrák író, Brazília, a jövő országa című könyvében leírja Villegaignon túlzottan is színes, erkölcsileg mindenképpen kétséges karakterét: „Nicolas Durand de Villegaignon, félig kalóz, félig tudós, kétes, de vonzó figura, a reneszánsz tipikus terméke (...) A háborúban zseniális, a művészetekben pedig dilettáns. Ronsard dicsérte, az udvar pedig rettegett tőle, mert jelleme felmérhetetlen. Bármilyen rendszeres foglalkozást gyűlölve, a legirigylésre méltóbb pozíciókat és a legmagasabb kitüntetések megvetve, ingatag lelkülete inkább szabadon engedi, hogy zavartalanul hódolhasson fantasztikus hangulatának. A hugenották azt hiszik, hogy katolikus, a katolikusok pedig azt hiszik, hogy hugenotta. Senki sem tudja, melyik oldalt szolgálja, és valószínűleg ő maga sem tud sokkal többet annál, hogy valami nagyot akar csinálni, valami mást, mint bárki más, valami vad és merész, valami romantikus és rendkívüli dolgot”. Az biztos és látszik ebből a rövid jellemrajzból, hogy Isten a rosszat

is felhasználja jó ügye szolgálatában, s Ő göbre betűkkel is egyenesen ír...

Közben adódtak jellemes útítársak is - Pierre Richier

P. Richier (1506-1580) francia kálvinista teológus volt, aki 1556-ban a Philippe de Corguilleray nemes úr vezette genfi kálvinista csoporttal érkezett Brazíliába.

A csoportot Jean de Léry református lelkész és író is elkísérte. Philippe de Corguilleray nemes urat, aki Genf közelében lakott, maga Coligny admirális kérte fel a kontingens vezetésére, miután Villegaignon levelet küldött Coligny-nak, amelyben támogatást kért a Rio de Janeiro-i francia létesítmény megszilárdításához. A genfi egyház is felkérte, és elfogadta, hogy ő vezesse a missziót, amint az de Léry tiszteletes úr elsőként megírt brazil utazásokat részletező munkájából kitűnik. Philippe de Corguilleray további teológusokat toborzott az utazásra, köztük Pierre Richier-t és Guillaume Charrier-t, összesen 14 embert Genfből. Honfleurbe érkezve, csatlakoztak egy három hajóból álló francia flottához, amelyet Franciaország királya finanszírozott. 1556. november 19-én indultak Brazíliába. Tengerészek és telepések szorosán együttműködtek a hullámozó ismeretlen és az óceán keltette fizika-lelki bizonytalanságban a lelkészekkel. Richier volt az, aki később főszereplője lett La Rochelle kikötő hugenotta fővárossá fejlesztésének. Később megválasztották „Ministre de l'église de la Rochelle” („A La Rochelle-i Egyház miniszterévé, lelkészévé”, és „Ministre de la parole de Dieu”, „Isten Igéje miniszterévé, szolgájává”). Jelentős mértékben a hugenották jelenléte La Rochelle-ben valójában kis létszámú, körülbelül 50 lelket számláló bázisból indult. La Rochelle néhány más várossal, például Sancerre-rel együtt a francia vallásháborúk utolsó protestáns fellelvára volt. Mindenesetre 1561-ben Pierre Richier Genfben kiadott egy röpiratot Villegaignon braziliai akciói leleplezésére, amiről fentebb már írtam.

Kálvinisták maradása segítette a kontinensnyi ország felemelkedését

Villegaignon megpróbálta kibővíteni a kolóniát azzal, hogy 1556-ban további gyarmatosítókat hívott. Egyik hajóját, a Grande Roberge-t Honfleurbe küldte, és levelekkel kérte erre II. Henrik királyt, Gaspard de Coligny-t és Kálvint is. Há-

rom hajót finanszírozott és készített fel a francia király az útra. Hozzájuk csatlakozott 14 genfi református, Philippe de Corguilleray vezetésével, köztük Pierre Richier és Guillaume Charrier teológusok. A 300 utas között volt 5 házasulandó fiatal nő, 10 fiú, akiket fordítónak képeztek ki, valamint 14 Kálvin által küldött református, valamint Jean de Léry, aki később beszámolót írt a kolóniáról. 1557 márciusában érkeztek meg.

A kálvini befolyás megindulásának Brazíliában ez a dátum jelzi kezdetét. És igaz történetét is a maga emberi szövevényességével, érdekek és ellenérdekek, hitek rivalizálásával. Pár százas volt a kezdet. Ma már a különféle protestáns felekezetben 65 millió lélek él, akiknek hite, egyház szeretete, legfőképpen bibliai hűsége révén Brazíliában él a második legnagyobb protestáns felekezeti közösség a világon. Isten útjai, bűvópatakjai, tengeri hajóútjai valóban kifürkészhetetlenek, de célba juttatják azt, amit ő megtervezett. Az óceán mindkét partján ezért Soli Deo Gloria – Egyedül Istené a dicsőség!

BIBLIAOLVASÓ

v e z é r f o n a l

December

1. Cs.	Dán 6,2-29	Lk 4,38-44
2. P.	Dán 7	Lk 5,1-11
3. Sz.	Dán 8	Lk 5,12-16
4. V.	Dán 9	Lk 5,17-26
5. H.	Dán 10,1-11,1	Lk 5,27-32
6. K.	Dán 11,2-20	Lk 5,33-39
7. Sz.	Dán 11,21-45	Lk 6,1-5
8. Cs.	Dán 12,1-4	Lk 6,6-11
9. P.	Dán 12,5-13	Lk 6,12-16
10. Sz.	Jón 1	Lk 6,17-19
11. V.	Jón 2	Lk 6,20-26
12. H.	Jón 3	Lk 6,27-36
13. K.	Jón 4	Lk 6,37-42
14. Sz.	Hag 1	Lk 6,43-46
15. Cs.	Hag 2	Lk 6,47-49
16. P.	Ézs 1,1-17	Lk 7,1-10
17. Sz.	Ézs 1,18-31	Lk 7,11-17
18. V.	Ézs 2	Lk 7,18-35
19. H.	Ézs 3,1-4,1	Lk 7,36-50
20. K.	Ézs 4,2-6	Lk 8,1-3
21. Sz.	Ézs 5,1-7	Lk 8,4-15
22. Cs.	Ézs 5,8-30	Lk 8,16-18
23. P.	Ézs 6	Lk 8,19-21
24. Sz.	Ézs 7	Lk 8,22-25
25. V.	Ézs 8	Lk 8,26-39
26. H.	Ézs 9	Lk 8,40-56
27. K.	Ézs 10	Lk 9,1-11
28. Sz.	Ézs 11	Lk 9,12-17
29. Cs.	Ézs 12	Lk 9,18-22
30. P.	Ézs 13	Lk 9,23-27
31. Sz.	Ézs 14	Lk 9,28-36

Kelták Anatóliában vagy a Galatákhoz írt levél

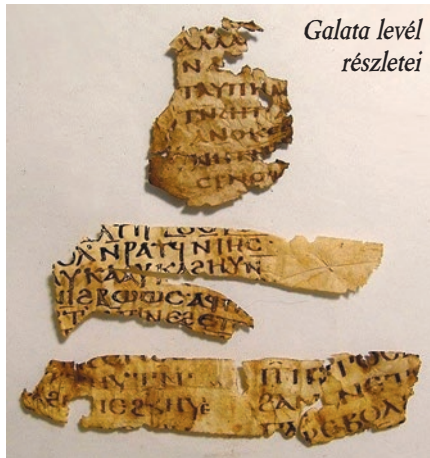
Pál apostol első missziói útján, Anatólia, tehát a mai Törökország vidékén áthaladva, találkozott először az ott élő keverék néppel, ahová később többször visszatért. Pál szolgálata nyomán, ezen a vidéken több keresztyén gyülekezet is létrejött, amelyet Galatának neveztek, ami tehát nem egy város, hanem egy körzet vagy vidék volt, s a mai Ankara volt a központi városa.

Kik voltak a galaták? Kr. e. több száz évvel harcos, nomád kelta törzsek települtek a vidékre, s vadságukról voltak hírhedtek. Több feljegyzés szerint, gyakran alkalmazták őket zsoldosként, harci jártasságuk miatt. Ám nemcsak a férfiak, de asszonyaik is keményen megállták helyüket. Plutarkhosz az egyik művében említést tesz arról, hogy egy Kamma nevű, eredetileg Artemis templomában szolgáló, boldog házasságban élő papnő, akinek férjét az asszonyt megszerezni kívánó Sinorix megöleti, mérgezett itallal teli pohárral kínálja férje gyilkosát. Ezután saját maga is kiissza a méregpoharat, boldogan vállalva a halált, s utolsó szavaival büszkén vallja meg, hogy bosszút vett élete megrontóján.

Ez a nép az évszázadok során keveredett a görög-római kultúrával, s a saját valóságukban helyet kapott Artemis, Herkules és a hellén kultúrára jellemző istenségek tisztelete. Mégis, éppen a galaták voltak az első, nem zsidó háttérrel rendelkező „pogányok”, akik felvették a keresztyén hitet. Pál apostolnak nem volt könnyű dolga, erre utalhat a 4:11 is: „Féltelek titeket, hogy hiába fáradoztam közöttetek.”

Aggódásának az is komoly alapot adott, hogy a keresztyén gyülekezetek hitfelfogását és hitéletét különböző taní-

tók zavarták meg, akik hangsúlyozták a mózesi törvényt, a körülmetélés és egyéb zsidó szokások felvételét. Ezeket „másik evangéliumként” élik meg, amely szemben áll Pál apostol azon missziójával, amely a hitet és az Isten iránti bizalmat helyezi a keresztyénség középpontjába.

Galata levél részletei

Galácia területén talált kelta pénzérmék

Miről szól a levél? Elsősorban, felveti és tárgyalja azt a kérdést, hogy vajon a pogány-keresztyéneknek szükséges-e követni a mózesi törvényeket ahhoz, hogy a gyülekezet részesei maradhassanak? Pál hitvallást tesz arról, milyen volt az élete Krisztussal való találkozása előtt – és értékelteti, hogy zsidó múltja és identitása egyáltalán nem tette őt jobb emberré, és sajnos, elvakultságában, nem került közelebb Istenhez sem. Szorgalmazza a ga-

laták hitben való megmaradását, s a hit példájaként Ábrahámot említi meg, akinek hite fontosabb volt annál, mint az, hogy körül volt-e metélve. Emellett, Pál magyarázatot ad arra is, hogy a Törvény mint ideiglenes mérőeszköz adatott, amíg Krisztus megérkezett, Aki felülír és beteljesít minden törvényt, majd elhangzik egy olyan mondat, amely alapjaiban rengette meg az akkori világ- és Istenismeretet: „Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (3:28)

Ki írta a levelet? Pál apostol későbbi leveleit segédei írták, akiknek lediktálta a gondolatait, viszont, sajnos, az is megtörtént, hogy nevében írt, hamis levelek kerültek a gyülekezetek kezébe. Ezért az apostol fontosnak tartja megjegyezni, hogy saját kezével írta a levelet a 6:11-ben: „Látjátok, mekkora betűkkel írok néktek a saját kezemmel!” Egyes magyarázatok szerint, Pál apostol rövidlátása vagy betegségtől deformált kezei miatt írta a levelet a szokásosnál nagyobb betűkkel. Viszont Pál korának kutatói észrevették, hogy a korabeli görög, római vagy zsidó diktált leveleknél a szerzők a személyes üdvözléseket a levelek betűinél nagyobb betűkkel toldották be.

A levél talán legismertebb üzenete pedig a Lélek gyümölcseinek felsorolása: „De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívésség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincs törvény.” (5:22-23)

Forgassuk ezért szeretettel és hálával ezt a levelet, amelynek minden üzenete egy hitvallás Jézus Krisztus mellett.

Györky Szilvia

A Református Újság színesben történő megjelenését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központjának közreműködésével Magyarország Kormánya támogatta. Azonosítószám: BGA/4377/2022